

Sygn. akt: I C 476/15 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Marek Osowicki
Protokolant:	maszynistka Paulina Barwińska

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 roku w C.

sprawy z powództwa **A. J. (1)**

przeciwko A. J. (2)

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasadza od powódki A. J. (1) na rzecz pozwanej A. J. (2) kwotę 1.200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 476/15

UZASADNIENIE

Powódka A. J. (1) wniosła przeciwko A. J. (2) o zapłatę 8.000 zł z ustawowymi odsetkami od 4.03.2012 r. W uzasadnieniu pozwu podała, że znajdowała się w rodzinie zastępczej u brata G. J. (1). Od 2001 r. pewne kwoty z jej alimentów, renty rodzinnej i zasiłku (...) były wpłacane na lokatę, następnie wypłacana i wpłacana na nowe lokaty. 24.06.2011 r. bratowa A. J. (2) wyprowadziła się a G. J. (1) i A. J. (2) wpłacali na lokatę opiekującą na pozwana po 100 zł miesięcznie. Pozwana po ukończeniu 18 lat przez powódkę mała dać te pieniądze powódce czego nie zrobiła.

Pełnomocnik pozwanej w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniosł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu sprzeciwu pełnomocnik pozwanej podniósł, że roszczenie powódki nie znajduje ani faktycznych ani prawnych oraz sama wysokość wywiedzionego roszczenia nie została wykazana. Pozwana faktycznie nie dysponowała żadnymi środkami powódki. Lokaty które zakładała pozwana były zabezpieczeniem interesów rodziny na nieplanowane wydatki. Pozwana nigdy nie była uprawniona do dysponowania środkami powódki. Tymi środkami dysponował brat powódki będący jej rodziną zastępczą. Pozwana posiadała własne środki finansowe pochodzące z wynagrodzenia za pracę i nie była upoważniona do konta G. J. (1), który przeznaczał środki finansowe na utrzymanie powódki i z tego składał sprawozdania do sądu.

Sąd ustalił co następuje:

Sąd Rejonowy w C. Sąd Rodzinny postanowieniem z 12.11.2001 r., które uprawomocniło się 19.04.2002 r. ograniczył L. S. władzę rodzicielską nad małoletnią A. J. (1) poprzez ustanowienie rodziny zastępczej w osobie jej brata G. J. (1).

(dowód: akta SR w C. sygn. akt III RNsm 71/01 k.111 i k.151).

G. J. (1) jako rodzic zastępczy składał sprawozdanie z opieki nad małoletnią powódką i sprawował pieczę nad jej majątkiem, w półrocznych sprawozdaniach wskazywał, iż zaspokajane są potrzeby materialne powódki (ubranie, wyżywienie). G. J. (1) przedstawił do sądu rodzinny rachunki za zakup podręczników i materiałów budowlanych związanych z remontem mieszkania w 2003 r.

(dowód: akta SR w Człuchowie sygn. akt Opm 20/02, zeznania świadka J. H. k.106 od 00:27:48 do 00:35:35, rachunki k.184-2005 w aktach Opm 20/02).

Sąd Rejonowy w C. Sąd Rodzinny postanowieniem z 12.08.2003 r. zezwolił wnioskodawcy G. J. (1) na wypłatę do jego rąk kwoty 1,5043,16 zł przypadającej powódce w wyniku dziedziczenia na wykup mieszkania położonego w C. przy ul. (...).

(dowód: akta SR w C. sygn. akt III RNsm 96/03 k.20).

G. J. (1) jako rodzic zastępczy dysponował środkami finansowymi powódki tj. alimentami 120 zł miesięcznie, rentą rodzinną ponad 500 zł miesięcznie i pomocą z (...) Centrum Pomocy (...) w C. ponad 640 zł., które wpływały na jego rachunek bankowy. Kwoty pomocy z (...) i renty rodzinnej ulegały zmianie.

(bezsporne, ponadto zeznania świadka G. J. (1) k.106 od 00:41:31 do 00:52:34 i 00:55:26 do 01:06:22, J. H. k.105 od 00:10:10 do 00:19:17, akta S.R. w C. Opm 20/02).

Na nazwisko powódki A. J. (1) w (...) S.A. OC/C. była założona oszczędnościowa książeczka mieszkaniowa, której stan oszczędności na 20.06.2005 r. wynosił 4.400 zł a na dzień 11.05.2006 r. 1.400 zł i następnie 1.600 zł .

(dowód: akta SR w C. sygn. akt Opm 20/02 tom II k.233 i 247).

Sąd Rodzinny postanowieniem z 4.04.2013 r. umorzył postępowanie opiekuńczo- wykonawcze dotyczące powódki A. J. (1) z tytułu rodziny zastępczej z uwagi na osiągnięcie przez nią pełnoletności.

(dowód: akta SR w C. sygn. akt Opm 20/02 tom II k. 276).

Pozwana A. J. (2) zawarła w 2003 r. związek małżeński z G. J. (1) a wyprowadziła się od męża 24.06.2011 r. i w lutym 2012 r. nastąpił rozwód. Pozwana i G. J. (1) w okresie małżeństwa posiadali własne odrębne rachunki bankowe. Pozwana nie była formalnie upoważniona do dysponowania rachunkiem bankowym G. J. (1), jednak w obecności i za zgodą męża G. J. (1) opłacała bieżące rachunki i wykonywała przelewy internetowe z rachunku bankowego męża na lokaty. Pozwana dokładała się do utrzymania rodziny. G. J. (1) nie liczył kosztów utrzymania powódki A. J. (1). Powódkę utrzymywał G. J. (1) a po ślubie wspólnie z pozwaną A. J. (2).

(bezsporne, dodatkowo zeznania świadków J. H. k.105 od 00:19:17 do 00:27:48, G. J. k. 106 od 00:52:34 do 01:06:22).

G. J. (1) i pozwana A. J. (2) likwidowali lokatę 3.000 zł i 5.000 zł z przeznaczeniem remont samochodu i mieszkania.

(dowód: zeznania świadka J. H. k.105 od 00:19:17 do 00:35:35, G. J. k.106 od 01:06:22 do 01:16:00).

Saldo rachunku pozwanej na dzień 24.06.2011 r. wskazywało stan ujemny.

(dowód: historia rachunku pozwanej k.73).

Pozwana A. J. (2) od 1.10.2002 r. do 19.08.2003 r. była zatrudniona w Domu Pomocy Społecznej w C., w okresie od 1.12.2003 r. do 29.02.2004 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych i od 1.03.2005 r. jest zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej w C. na stanowisku pracownika socjalnego na czas nieokreślony i z tego tytułu osiągała dochody.

(dowód: świadectwo pracy i zaświadczenia k.74-76).

Pozwana w latach 2008-2010 zakładała lokaty w Banku Spółdzielczym w C. Oddział w C. 2.12.2008 r. na kwotę 1.223,13 zł i kwotę 100 zł , 6.05.2009 r. na kwotę 830 zł, 2.12.2009 r. na kwotę 1.500 zł i 100 zł , 10.02.2010 r. na kwotę 2.000 zł oraz dokonywała wypłat 1.223,13 zł - 2.12.2008 r. i 1.019,19 zł - 10.09.2010 r.

(dowód: dowody wypłat i wpłat k.8-12, 15-28, zeznania świadka G. J. (1) k.106 od 00:55:26 do 01:06:22).

G. J. (1) w okresie od lutego do marca i od maja do listopada 2010 r. dokonał dziewięciu dopłat po 100 zł miesięcznie do lokaty pozwanej A. J. (2).

(dowód: wydruk z rachunku k.29-44).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd jest związany podstawą faktyczną powództwa. Obowiązkiem powoda jest tak precyzyjne określenie podstawy faktycznej żądania, by można było jednoznacznie określić, jaką ma ono podstawę prawną.

Powódka jako podstawę faktyczną swojego powództwa wskazała sprawowanie pieczy z tytułu rodziny zastępczej przez jej brata G. J. (1) i po zawarciu przez niego związku małżeńskiego faktycznie wspólnie z pozwaną A. J. (2) oraz wpłacanie od 2001 r. co miesiąc pewnych sum pieniędzy, ze środków przeznaczonych na jej utrzymanie, na lokaty, które były na A. J. (2). Pieniądze odłożone na lokatach A. J. (2) powódka miała otrzymać na start gdy ukończy osiemnaście lat co potwierdzają wiadomości sms. Pozwana po osiemnastych urodzinach powódki powiedziała jej, iż ich nie dostanie.

W ocenie sądu, dochodzone roszczenie znajduje podstawę prawną w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu, bowiem powódka nie wskazuje na jakąkolwiek umowę łączącą ją z pozwaną (odpowiedzialność kontraktową) lub odpowiedzialność odszkodowawczą (deliktową).

Bezpodstawne wzbogacenie zachodzi wtedy, gdy w rezultacie określonego zdarzenia następuje przysporzenie dla jednej osoby kosztem innej, czyli gdy występuje zależność pomiędzy uzyskaniem przez wzbogaconego korzyści a doznaniem przez zubożonego uszczerbkiem majątkowym. Wzbogacenie i zubożenie muszą mieć wspólne źródło, musi zachodzić między nimi związek a uzyskanie korzyści musi nastąpić bez podstawy prawnej.

	Związek pomiędzy wzbogaceniem a zubożeniem, w rozumieniu art. 405 KC, zachodzi wyłącznie wówczas, gdy przedmiot wzbogacenia występuje w majątku jednego podmiotu i pociąga za sobą zubożenie, jakie następuje w majątku drugiego podmiotu (por.: wyrok SA Szczecin z dnia 03-12-2014, I ACa 830/14).	
--	--	--

Aby uwzględnić roszczenie powódki w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu konieczne jest wykazanie przez stronę powodową, że pozwana wzbogaciła się kosztem zubożenia powódki, związku pomiędzy zubożeniem a wzbogaceniem i rozmiaru tego wzbogacenia oraz braku podstawy prawnej.

Również zgodnie z ogólną zasadą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. w przedmiotowej sprawie ciężar wykazania zasadności dochodzonego powództwa zarówno istnienia, jak i wysokości dochodzonego pozwem roszczenia spoczywał na powódce. Pozwana zakwestionowała bowiem powództwo w całości, zarówno co do zasady jak i co do wysokości.

Zgodnie z zasadą „ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat”, to strona powodowa skoro twierdzi, iż pozwana jest zobowiązana do zapłaty winna to udowodnić. Ciężar dowodu nie spoczywa na pozwanej, która zaprzecza zobowiązaniu.

Niezależnie od podstawy prawnej ewentualnej odpowiedzialności pozwanej (kontraktowa, bezpodstawne wzbogacenie) dla wykazania przez powódkę zasadności dochodzonego pozwem roszczenia konieczne było w pierwszej kolejności wykazanie okoliczności faktycznej, że pozwana w ogóle posiadała środki finansowe powódki na lokatach bankowych i w jakiej wysokości.

W rozpoznawanej sprawie bezsporne było, iż to brat powódki G. J. (1) był ustanowiony przez sąd rodzicem zastępczym dla powódki i że to na jego odrębny rachunek bankowy wpływały środki z alimentów, renty rodzinnej i pomocy (...) przeznaczone na utrzymanie powódki i że to on był uprawniony do dysponowania tymi środkami.

Bowiem opiekun prawny jest powołany do ochrony interesów osobistych i majątkowych dziecka, dba o zaspokajanie potrzeb życiowych osoby oddanej mu pod opiekę. Opiekun jest również przedstawicielem ustawowym swojego podopiecznego, czyli może dokonywać czynności prawnych w jego imieniu.

W przedmiotowej sprawie powódka, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata, na poparcie swojego żądania przedłożyła jedynie dowody wpłat i wypłat oraz dowody zakładania lokat przez pozwaną A. J. (2), dokonywania dopłat przez G. J. (1) do jej lokat, założenia na nazwisko powódki książeczki mieszkaniowej i wpłat na nią dokonywanych oraz zeznaniami świadków J. H. i G. J., iż pozwana zakładała i likwidowała lokaty, również dokonując przelewów w obecności i za zgodą G. J. (1) z jego rachunku bankowego.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że zakładane lokaty przez pozwaną pochodziły ze środków powódki a nie np. ze wspólnego majątku małżeńskiego G. i A. J. (2) tj. że w ogóle doszło do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej kosztem zubożenia powódki.

Pozwana wyjaśniła, iż lokaty zakładała ze swoich oszczędności a gdy były likwidowane to szły do wspólnego budżetu domowego.

W sprawie bezsporne było też, że powódka była utrzymywana przez brata G. J. (1), z środków przeznaczonych na ten cel i jej potrzeby w tym zakresie były zaspakajane.

Gdyby nawet przyjąć hipotetycznie, że powódka zdołała wykazać okoliczności, że pozwana zakładała lokaty bankowe, na które wpłacane były kwoty z środków powódki, którymi dysponował jej opiekun G. J. (1), to dla uwzględnienia powództwa konieczne było udowodnienie wysokości dochodzonego pozwem roszczenia. Powódka powinna zatem wykazać, że dochodzona pozwem kwota odpowiada rzeczywistej wysokości jej oszczędności z środków będących w zarządzie jej brata jako opiekuna. Twierdzenia powódki w tym zakresie pozostały jednak całkowicie gołosłowne nie poparte żadnymi dowodami. Dochodzona kwota nie wynika z dopłat G. J. (1) do lokat pozwanej ani z dowodów wpłat, zaś z zeznający w sprawie świadkowie powódki G. J. (1) i J. H. (2) nie potrafili określić wysokości lokat pozwanej. Brat powódki będący jej rodzicem zastępczym do czasu uzyskania pełnoletności zeznał tylko, że podejrzewa, iż pieniądze mogło być nawet 20.000 zł., chociaż wcześniej zeznał też, że jak liczył to z lokaty powinno być 10.000 zł.

W ocenie sądu zeznania G. J. (1) w powyższym zakresie nie zasługują na wiarę albowiem nie są spójne i nie wynika z nich logiczny ciąg zdarzeń dotyczący hipotetycznego przekazywania środków powódki będących w jego dyspozycji na konkretne lokaty pozwanej w określonych terminach.

Znamienne jest, iż sama powódka ogólnie wyjaśniła, iż brat odkładał różne kwoty do 100 do 300 zł a 5.000 zł z tych pieniędzy było komuś pożyczone. Na dochodzoną kwotę składa się 5000 zł na pewno wypłacone z książeczki mieszkaniowej i 3000 zł to przelewy z konta jej brata z ostatnich 5 lat, kwota nie jest dokładnie wyliczona.

Ponadto z kserokopii książeczki mieszkaniowej powódki dołączanej przez G. J. (1) wraz z sprawozdaniami do sądu rodzinnego jej ostatni stan na 2006 r. wynosił jedynie 1.600 zł natomiast najwyższy stan wynosił 4.400 zł na dzień 20.06.2005 r. Brak jest dowodów kto i kiedy miał wypłacić z książeczki mieszkaniowej powódki kwotę 5.000 zł i co stało się z tymi pieniędzmi.

Zaś z wyjaśnień pozwanej wynika, że to G. J. (1) zakładał książeczkę mieszkaniową dla powódki i sam ją likwidował.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód powinien być uprawniony (z mocy norm materialnoprawnych) do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten (także z mocy norm materialnoprawnych) zobowiązany do określonego zachowania się. Dotyczy ona możliwości określenia, czy w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu. Tak więc w każdym procesie sąd musi rozstrzygnąć, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego. Stwierdzenie braku tej zgodności jest stwierdzeniem braku legitymacji procesowej po stronie powoda lub pozwanego, co prowadzi do oddalenia powództwa.

Zdaniem sądu strona powodowa w niniejszym postępowaniu nie wykazała, iż powstało zobowiązanie pozwanej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, i że pozwana jest stroną spornego stosunku prawnego a zatem brak jest po stronie pozwanej legitymacji procesowej biernej.

Skoro powódka nie przedłożyła żadnych dowodów, z których jednoznacznie wynikałoby zobowiązanie pozwanej do zwrotu dochodzonej kwoty, jej legitymacja bierna i wysokość dochodzonego roszczenia zasadnym było oddalenie powództwa.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art. 98 k.p.c., przyjmując, że do niezbędnych kosztów po stronie pozwanej należą koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.200,00 zł na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

Sąd na podstawie przepisu art. 217 § 3 k.p.c. pominął wniosek dowodowy pełnomocnika powódki zgłoszony dopiero na drugiej rozprawie o zwrócenie się do Banku Spółdzielczego o przedłożenie informacji jakie w okresie od 2005 r. do 2012 r. lokaty były zakładane przez A. J. (2) w jakim czasie dokonywane były wypłaty i na jaką kwotę na okoliczność środków finansowych składowanych na lokatach w ramach sprawowania rodziny zastępczej, albowiem w ocenie sądu ten wniosek dowodowy jest powoływany jedynie dla zwłoki, i ta informacja banku nie pozwoli na ustalenie czy środki na zakładane lokaty pochodziły z majątku powódki i czy pozwana sprawowała obowiązki rodziny zastępczej wobec powódki.

Sąd też na podstawie przepisu art. 207 § 6 k.p.c. pominął wniosek pełnomocnika powódki zgłoszony na kolejnej już rozprawie w dniu 11.02.2016 r. o dopuszczenie dowodu z nagrania na płycie CD z uwagi na spóźnione jego zgłoszenie i z uwagi na fakt, iż pełnomocnik nie określił okoliczności na jakie go zgłosił. Mimo dołączenia do pozwu płyty CD brak było ujęcia go w treści pozwu w części zgłaszanych dowodów i określenia faktu podlegającego stwierdzeniu.